

6. Церква Успіння Пресвятої Богородиці
<http://www.davniyhalych.com.ua/component/k2/item/142-cerkva-uspiny-prisvytoi-bogorodici>

7. Храми Івано-Франківська <http://www.history.iv-fr.net/article.php?id=598>

Давиденко Я.К.,
організатор екскурсій
комунальний заклад культури
«Миколаївський обласний художній
музей ім. В.В. Верещагіна», м. Миколаїв

НІЧ У МУЗЕЇ ЯК КРЕАТИВНА ФОРМА РОБОТИ В УМОВАХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЗМІН

Сучасне музейне середовище – важлива складова соціокультурного розвитку суспільства, пов'язана з багатофункціональністю музеїв. Музеї давно трансформувалися з осередків збереження культурно-історичної спадщини країни чи окремого регіону в заклади поширення інформації та реалізації культурно-освітніх проектів і методик через демонстрацію унікальних пам'яток матеріальної культури.

Трансформації в соціальному і духовно-практичному житті детермінували проблему суспільної значимості більшості традиційних соціальних інститутів. Музеї вже не обмежуються лише тематичними експозиціями чи переекспозиціями, щоб освіжити постійну колекцію та зробити її більш цікавою і сучасною для наявної та потенційної аудиторії. Музейні працівники знаходяться в пошуках нового способу показу, диверсифікації програм діяльності. В сучасному музейному світі колом музейних форм показу артефактів для аудиторії досить різноманітне. Крім традиційних форм з'являються нові, викликані активізацією ролі музеїв в культурному житті суспільства. До їх числа входять лекторії, музичні і поетичні вітальні, гуртки, музейні свята, вечори і музейні клуби, ночів музеїв.

Ніч у музеї – комплексна форма культурно-освітньої діяльності, в структуру якої можуть входити елементи театралізованої вистави, вернісажі, екскурсії, тематичні вечори, лекції, майстер-класи, круглі столи, мультимедійні презентації, кінолекторії, концерти, об'єднані загальною темою. В рамках такої концепції предметне історико-культурне середовище постає у симбіозі з музикою, танцем, літературою. Це дає можливість глибше передавати образ епохи, всебічніше занурити глядача в її атмосферу.

Ніч у музеї може бути досить різноманітною за своїм сюжетом, по драматичному наповненню і методам організації:

1. Театралізовані вистави, екскурсії з елементами театралізації.

Одним з нових нестандартних підходів до організації експозиції виступає їх «театралізація», коли в основі експозиції лежить драматургічно осмислений візуально-просторовий художній образ.

Людям (свідомо чи несвідомо) властиве бажання побачити і переосмислити мистецтво попередніх епох історії, показати нерозривний зв'язок мистецтва з предметною аурою історичних епох через костюми, інтер'єрний і атрибутивний антураж, зберегти чи реконструювати зникаюче традиційне етнічне мистецтво в глобалізованому надетнічному сучасному світі.

Під час театралізованої екскурсії відвідувачі можуть побачити «оживших» персонажів з полотен музейного зібрання, або сам екскурсовод засобами реконструйованого костюму та реквізиту постає в образі конкретної історичної персоналії. В залах музею наче оживають великі історичні діячі чи звичайні люди, що зображені на картинах чи втілені в скульптурних композиціях. Часто такий вид ночі в музеї передбачає участь в заході спеціально підготованих акторів, що не належать до числа музейних співробітників, та наявність специфічного реквізиту.

Герої творів мистецтва, що перестали статично залишатися на місці, - один з найпопулярніших засобів театралізації, що використовується в рамках ночі в музеї в різних закладах.

2. Літературно-музичні композиції, тематичні музичні виступи та концерти.

Значним стимулятором переживань відвідувача виступає музичне оформлення експозиції. Мета музики, що звучить в залах музею, – створити певну атмосферу, перенести відвідувача в епоху, країну, культуру, які представляють експонати. Музичні виступи можуть доповнювати та урізноманітнювати екскурсію, а можуть виступати окремим заходом в рамках проведення ночі в музеї.

Драматична подача матеріалу, що виражається в «ожившому» чи «завучавшому» експонаті, – новий тип виставкової експозиції, спорідненої з початково близькими музейній практиці сферам – театральним і храмовим діям.

3. Творчі майстерні, майстер-класи.

Головна мета творчої майстерні – залучення відвідувачів музею до культурно-історичного спадку, а також до історії через самостійне виготовлення своїми руками предметів в різних художніх і декоративних техніках. Творча майстерня передбачає практичну діяльність, тобто проведення того чи іншого майстер-класу.

Майстер-клас стає однією з ефективних форм роботи з населенням, це ефективна форма передачі знань і умінь, обміну досвідом навчання і виховання, центральною ланкою якої є демонстрація оригінальних методів освоєння визначеного змісту при активній ролі всіх учасників заняття.

Робота може проходити прямо поряд з діючими виставками, коли під час теоретичної частини учасники дізнаються, як розвивались окремі жанри

мистецтва, ведуть мову про основні правила колористики, техніки декоративного мистецтва, класичне і сучасне мистецтво, знайомляться з роботами відомих митців.

4. Музейний квест.

Така нова форма роботи як виставка-квест поєднує в собі нестандартну експозицію і захід, розрахований на дітей і дорослих. Квест – це як правило ігрова активність, під час якої учаснику (учасникам) потрібно пройти низку перешкод в кімнаті з експозицією для досягнення певної мети, розгадки головної ідеї такого інтерактиву. Квест в музеї – це особливий вид гри і незвичний вид екскурсії. Якщо музей займає велику площу з наявним простором на вулиці чи є музеєм під відкритим небом, існує варіант проведення квесту на примузейній території.

Формою квесту, який використовують для роботи з дітьми, може бути пошук скарбу по залах музею.

5. Лекторії, круглі столи, наукові читання

Лекторій або тематична програма захід, що спирається на освітній компонент музейних практик. Наукові співробітники музею читають лекції різної тематики, присвячені тому чи іншому аспекту мистецтва. Крім традиційних лекцій чи конференцій ніч в музеї в формі лекторію може відбуватися в форматі кінолекторію, відкритого засідання літературного клубу, авторських читань, дискусії з модератором чи запрошеними спікерами, музичного лекторію, дебатів, інтелектуальних ігор, творчих зустрічей тощо.

6. Авторські екскурсії.

Авторська екскурсія як форма роботи є авторською розробкою, адаптованою до різновікових груп і передбачає виклад екскурсійного тексту певної специфіки чи теми в контексті традиційної для музею експозиції. Лектор може висвітлити певну проблематику чи зробити акцент лише на одному з компонентів обраної теми. Авторська екскурсія може проходити в формі екскурсії «таємними» приміщеннями музею – фондосховищами чи підземеллями музеїв за умови, що це дозволяє архітектура локації.

7. Інтерактивні інсталяції і тематичні фотозони, аудіо-екскурсії.

Поняття інтерактивності прийшло в музей зі світу інформаційних технологій. За змістом інтерактивність – це така взаємодія користувача з системою, за якою система відгукується на дії користувача, тобто система передбачає змістовний зворотній зв'язок[1, С. 13].

Інтерактивні інсталяції допомагають видовишно і максимально інформативно продемонструвати контент. Мультимедіа-рішеннями в музейних заходах стають окремо виділені кіно зони, інтерактивні мультитач-столи з завданнями, голографічні вітрини, відеомеппінг (сучасний напрямок в аудіовізуальному мистецтві, що представляє собою 3D-проекування зображень або анімації на фізичному об'єкті з урахуванням їх геометрії і розташування в просторі), аудіогіди. Для груп відвідувачів з обмеженими

можливостями є варіанти інтерактивних інсталяцій з підйомними механізмами, з активізацією тактильних відчуттів, з використанням абетки Брайля [2].

Фотозони можуть імітувати інтер'єр представленої в експозиції картини чи приміщення епохи, що відповідає експонатам, підсилюючи враження і доповнюючи атмосферу заходу.

Характеристика означених форм роботи показує, що ніч у музеї як форма роботи може передбачати партнерську модель взаємодії кластеру культурних закладів і установ. Для репрезентації музейного інформаційного продукту музейні працівники конкретної інституції поєднують свої зусилля зі спеціалістами з музейного середовища чи інших напрямків діяльності, що дозволяє реалізовувати спільні проекти.

Музей, заходи якого спрямовані на співучасть і партнерство, існує в середовищі, де інформації занадто багато, а в дефіциті здатність до синтезу, навігації, продуктивної кооперації і генерації оригінальних ідей. Тому центр зусиль переноситься з передачі знань на розвиток навиків і компетенцій, які дозволять існувати в середовищі, де неможливі точні прогнози і заздалегідь задані образи дій [1, С.19].

Таким чином для реалій сучасного світу сама споруда вже не виступає музеєм – музей це взаємовідносини між мистецтвом і аудиторією. Сучасні музеї займають активну творчу позицію в суспільстві, вони не тільки зберігають і представляють об'єкти культурного спадку, але й створюють нове культурно-суспільне середовище.

Ніч в музеї як форма роботи забезпечує «занурення» відвідувачів в ідею, тему і концепцію експозиції, забезпечуючи її багаторівневу інтерпретацію, надаючи можливість поглибленого сприйняття експонатів и відтворюючи умови їх побутування і реальні явища.

Музей виступає специфічним сценічним простором, де силами експозиціонерів і художників-оформлювачів «оживають» і засобами музейними та запозиченими з інших видів видовища інсценуються історичні події, факти біографій, літературні і художні твори і т.д.

Список використаних джерел:

1. Агапова Д. Культура участия: миллионы диалогов /ДарьяАгапова // Музей как пространство образования: игра, диалог, культура участия. – 2012. – С. 8-20.
2. Интерактивные и мультимедийные технологии в музее [Электронный ресурс]: [сайт]. – Режим доступа: www.ascreen.ru, свободный.